

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa 12.5.2026

Kokous

Napsauta tähän ja kirjoita kokouksen virallinen nimi ja päivämäärä(t)

EU:n puolustusministerit kokoontuivat Brysselissä 12.5.2026. Kokouksen aiheina olivat Euroopan turvallisuusstrategian yhteinen uhka-analyysi, EU:n sotilaallinen tuki Ukrainalle, Lähi-idän tilanne ja sen vaikutuksen Euroopan turvallisuudelle sekä puolustusvalmius. Suomea edusti puolustusministeri Antti Häkkänen.

Esittelyssä Euroopan turvallisuusstrategia yhteisestä uhka-analyysistä korostettiin, että kyseessä on tiedustelutuote eikä siitä käydä poliittista keskustelua. Ukraina-tuen osalta jäsenvaltiot toivottivat tukilainan hyväksymisen tervetulleeksi ja toivoivat EPF varojen nopeaa vapauttamista. Jäsenvaltiot antoivat tukeaan myös ehdotuksille neljännessä tukipilarista ja SatCen WATCH-kapasiteetille. Lähi-idän osalta keskustelu keskittyi Aspides–operaatioon sekä Libanonin tilanteeseen. Puolustusministerit keskustelivat Euroopan puolustusvalmiudesta ja erityisesti puolustusteollisuuden merkityksestä osana Euroopan puolustuskykyä. Kokouksessa kuultiin ASD:n (Aerospace, Security and Defence Industries Association of Europe) puheenjohtajaa Michael Johanssonia. Keskustelua käytiin lisäksi teollisuuden roolista ilma- ja ohjuspuolustuksessa sekä sisämarkkinoiden kehittämisestä ja puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivin (2009/81/EY) päivityksestä.

Euroopan turvallisuusstrategian yhteinen uhka-analyysi

KEVP Kallas ja **kenraali Baev** esittelivät uhka-analyysia, joka on tiedustelukatsaus Euroopan turvallisuusstrategian tueksi. Kyseessä on tiedustelutuote, josta ei käydä poliittista keskustelua.

EU:n sotilaallinen tuki Ukrainalle

Asiakohdan alkuun **Ukrainan puolustusministeri Fedorov** puhui VTC yhteydellä Ukrainasta. Fedorov kertoi, että Ukraina tarvitsee nopeita toimituksia eritoten drooneissa ja ohjuksissa. Tukilainan hyväksyminen on erittäin merkittävää ja nyt tulee välttää, ettei viivästyksiä tule. Euroopassa tulisi

investoida eritoten ilmasuorituskykyihin. Ukraina on selvittänyt, millaisia ilmapuolustuskyvykkyyksiä jäsenvaltioilta löytyy. Ukraina toivoo, että mahdollistetaan amerikkalaisten aseiden saanti silloin kun eurooppalaisia ei ole saatavilla. Ukraina on nyt riippuvainen EU:sta, kun Yhdysvaltojen tuki hupenee. Fedorov kiitti jäsenvaltioita tuesta. Fedorovin mukaan Venäjän sotakoneisto on alkanut yskiä. Fedorov nosti esille, että EU-maat saavat Ukrainalta arvokkaita oppeja omille asevoimilleen.

KEVP Kallas toivoi keskustelua eritoten siitä, kuinka tehdä yhteistyöstä Ukrainan kanssa strategisempaa. KEVP nosti esille, että Ukraina tarvitsee eritoten tykistöä, ilmapuolustuskalustoa ja ammuksia. Hän toivoi konkreettisia ehdotuksia ja varastojen käyttöä sekä tilausten uudelleen priorisointia Ukrainan hyväksi. Euroopan rauhanrahaston (EPF) suhteen KEVP nosti esille, että rahat ovat yhä jumiissa mutta EUH tutkii vaihtoehtoja varojen liikkeelle saamiseksi ja tekee tästä ehdotuksen. Koulutuskeskusten suhteen KEVP kiitti DE, PL sekä LU, jotka auttavat kehittämään keskuksia Ukrainassa. Hän toivoi, että muut jäsenvaltiot liittyvät mukaan. Hän kertoi ehdottamastaan 4. pilarista sekä SatCen WATCH-kapasiteetista, joka vahvistaisi EU:n kyvykkyyksiä eikä vaatisi suuria lisäpanostuksia.

Komissaari Kubilius totesi, että paras panostus EU turvallisuuteen on tuki Ukrainalle. Tukilaina on historiallinen ja lainan mekanismi toimii. Laina ei kuitenkaan yksinään riitä vaan tarvitaan jatkuvaa kahdenvälistä tukea ja instrumentteja. Ukraina tarvitsee eritoten kykyjä kaukovaikuttamiseen, drooneja, droonintorjuntakykyä ja ilmapuolustuskyvykkyyksiä. On jäsenvaltioiden yhteinen vastuu, että Ukraina saa tarvitsemansa. KEVP tavoin komissaari Kubilius pyysi jäsenvaltioita pohtimaan uudelleen priorisointeja sekä varastojen käyttöä.

Naton apulaispääsihteeri Shekerinska kertoi, että Ukrainan tukemisen lisäksi on keskeistä aiheuttaa haittaa Venäjän taloudelle. On hyvä, että näitä molempia on tehty. Ukrainan tukea tulee jatkaa ja Ukraina on turvallisuuden tuottaja. On merkille pantavaa, että sotaa käyvä maa, kuten Ukraina, voi myös tukea ja opettaa muita. Apulaispääsihteeri nosti esille huolet ilmapuolustuksesta, sillä kyvykkyyksiä on mennyt Lähi-itään. Venäjä jatkaa investointeja sotaan ja käyttää hyväksi, jos jätämme mitään tyhjiöitä. Tukilaina ei voi korvata kahdenvälistä tukea. Ankarassa tullaan keskustelemaan reilumasta taakanjaosta.

Jäsenvaltiot toivottivat puheenvuoroissaan hyväksytyin Ukrainan tukilainen tervetulleeksi ja korostivat sen nopeaa toimeenpanoa sekä joustavuutta. Monet korostivat, ettei laina saa korvata kahdenvälistä tukea. Jäsenvaltiot vaativat myös EPF varojen vapauttamista. Jäsenvaltiot antoivat myös tukeaan SatCeniin ehdotetulle WATCH-kapasiteetille, mutta pyysivät tästä lisätietoa ja budjettineuvotteluja. Jäsenvaltiot toivottivat ehdotetun 4. pilarin tervetulleeksi.

KEVP Kallas toivotti EPF kannat tervetulleeksi ja sanoi, että EUH toimittaa tästä ehdotuksen. Tukilainan suhteen sen toimeenpanoa jatketaan, mutta kahdenvälisen tuen tulee myös jatkua. KEVP kiitti niitä jäsenvaltioita, jotka ovat vastanneet hänen ja komissaari Kubiliuksen kirjeeseen. Hän toivoo, että muutkin vastaavat. WATCH-kapasiteetin suhteen KEVP kertoi, että EUH tuottaa lisätietoa, mutta vaikuttaa että yleisesti jäsenvaltiot tukevat. Samoin 4. pilarin suhteen kukaan ei vaikuta vastustavan. KEVP selvittää Ukrainan kanssa mahdollisuuksia yhteistuotannosta. Venäjän tulee osoittaa, että se haluaa rauhaa. Tulitauko olisi vain keino Venäjälle kerätä itseään ja valmistautua jatkamaan sotaa myöhemmin. Myös Venäjän pitää tehdä myönnytyksiä.

Lähi-idän ajankohtainen tilanne ja sen vaikutukset Euroopan puolustukselle ja turvallisuudelle

KEVP Kallas kertoi kuinka turvallisuus ja kauppa ovat sidoksissa toisiinsa. Hän nosti kaksi keskusteluaihetta: Libanon ja Aspides-operaatio. Libanonin tulitauko on hyvin herkkä eikä toimi kunnolla. Keskustelussa on mahdollinen YTPP-operaatio, joka tulisi UNIFIL-operaation päätyttyä. Aspides tuottaa turvallisuutta Punaisella merellä, mutta operaatiossa on liian vähän aluksia. Operaatiota tulee vahvistaa lisää aluksilla. Aspides voisi toimia myös Hormuzinsalmella eikä tämä vaatisi mandaatin muutosta, ainoastaan operatiivisen suunnitelman muutosta ja lisää aluksia. Osa jäsenvaltioista voisi toimittaa aluksia ja osa henkilöstöä ja osaamista. KEVP huomautti, että Aspidesta vahvistamalla voitaisiin

toimia yhdessä EU-lipun alla eikä voitaisi sanoa, että on parempia tai huonompia liittolaisia tai yksilöitä, että joku ei osallistu. Tämä voisi myös olla EU:n kontribuutio FR-UK aloitteeseen.

Komissaari Kubilius nosti esille, kuinka Iranin tilanne näyttää EU:n rakenteelliset heikkoudet ja riippuvuudet. Nosti esiin myös artikla 42.7 operationalisoinnin. **KEVP Kallas** totesi että 42.7 tilannetta varten on kehitetty erilaisia skenaarioita, joista keskustellaan Gymnichissä 27.–28.5. Kyproksella ulkoministerien toimesta ja on harjoiteltu COPS:issa.

Jäsenvaltiot tukivat Aspideksen vahvistamista puheenvuoroissaan. Jäsenvaltiot olivat huolissaan Libanonin tilanteesta ja osoittivat tukea Libanonin turvallisuusviranomaisille. Monet jäsenvaltiot nostivat esille myös FR-UK aloitteen tärkeyden ja että osallistuvat sen suunnitteluun.

CEUMC kenraali Clancy totesi, että merenkulun vapaus on kriittistä. Aspidesta tulee vahvistaa ja operaatio tarvitsee 10 alusta. Aspides voisi toimia koordinoitusti FR-UK aloitteen kanssa.

FI puheenvuorossa ministeri nosti esille, kuinka Lähi-idän tilanne vaikuttaa laajasti Eurooppaan. Vakavin esimerkki tästä on drooni-isku Kyprokselle. Tilanne vaikuttaa myös energian hintaan. Korostettiin tarvetta diplomaattiselle ratkaisulle ja toimille merenkulun vapauden turvaamiseksi kansainvälisen lain pohjalta. FI jatkaa osallistumista Aspidekseen ja on tärkeä käydä keskustelua siitä, miten EU voi edesauttaa meriturvallisuutta alueella.

KEVP Kallas toi keskustelun päätteeksi esille, että moni jäsenvaltio sanoo antavansa lisäaluksia alueelle, mutta jos on antaa vain yksi lisäalus, sen voi laittaa vain yhteen aloitteeseen. Hän toivoi, että alukset osoitettaisiin Aspidekseen. EU ja jäsenvaltiot eivät ole uskottavia, jos alukset ovat eri aloitteissa. Yhdessä voimme olla vahvoja ja uskottavia. KEVP sanoi, että jos jäsenvaltiot haluavat, niin kolmannet maat voivat osallistua Aspidekseen. Hän sanoi vielä kertaalleen, että olemme heikkoja, jos olemme eri aloitteissa ja pyysi, että jäsenvaltiot panostavat Aspidekseen. Toi esille, että Libanonin mahdollisesta YTPP-operaatiosta tulee keskustella jo nyt, vaikka operaatio toteutuisi vasta UNIFIL:in päätyttyä.

Puolustusvalmius

Puolustusministerit keskustelivat Euroopan puolustusvalmiudesta ja erityisesti puolustusteollisuuden merkityksestä osana Euroopan puolustuskykyä. Agendakohdan aluksi kuultiin ASD:n (Aerospace, Security and Defence Industries Association of Europe) puheenjohtajaa **Micael Johanssonia**, joka esitteli puolustusteollisuuden tilannekuvaa muuttuneessa turvallisuusympäristössä.

Pääviestinä oli, että puolustusteollisuuden merkitys korostuu entisestään osana sodankäyntiä. Eurooppalainen puolustusteollisuus on moninkertaistanut tuotantokapasiteettinsa Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan jälkeen. Erityisesti tarvitaan kyvykkyyttä skaalata tuotantoa nopeasti kehitettävien teknologioiden kohdalla. Innovaatioiden ja tutkimuksen merkitys puolustusteollisuudelle on keskeinen ja Johansson korostikin Euroopan puolustusrahaston (European Defence Fund, EDF) merkitystä pitkällä aikavälillä, koska tunnistettuna haasteena ovat teknologioiden matalat kypsyydet (TRL-tasot) ja se, että innovaatioita on vaikea saada prototyypeiksi ja edelleen tuotteistettua markkinoille.

Teollisuuden näkökulmasta Johansson korosti tiettyjä haasteita, jotka liittyvät ennen kaikkea kompleksien järjestelmien tuottamiseen (erityisesti ilma- ja ohjuspuolustus), kysynnän (erityisesti kysyntäpiikkien) ennakoimiseen, logistisiin näkökohtiin, liiketoimintariskien hallintaan sekä monimutkaiseen regulaatiokehukseen. Kuitenkin eurooppalaisella puolustusteollisuudella on Johanssonin mukaan mahdollisuus nostaa tuotantokapasiteetti tarvittavalle tasolle jäsenvaltioiden ja komission tuella. Jäsenvaltioilta Johansson toivoi tehokkaampaa kommunikaatiota teollisuuden suuntaan kysynnän ennakoimiseksi ja liiketoiminnan kehittämiseksi. Keskeistä on erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kohdalla riittävän pitkät sopimukset.

Johanssonin mukaan EU:n toimet osaltaan täydentävät NATO:n ja jäsenvaltioiden toimia. EDA:lla ja EU:lla voisi olla monella tapaa koordinoiva rooli puolustusteollisuuden skaalautuvuuden edistämiseksi ja tiettyjen suorituskykyalueiden kehittämiseksi. Osana täydentävyyttä pitäisi ASD:n puheenjohtajan mukaan hyödyntää EDA:n ja OCCAR:in rakenteita puolustusteollisuuden toimien koordinoimiseen sekä resurssien kartoittamiseen (*pooling*).

ASD:n puheenjohtajan alustuksen ja sitä seuranneen lyhyen Q&A -osion jälkeen Johansson poistui ja ministereillä oli mahdollisuus keskustella jäsenvaltioiden kesken tematiikasta.

Komissaari Kubilius ja Euroopan puolustusviraston (EDA) **toimitusjohtaja André Denk** korostivat EU-instrumenttien täysimääräistä hyödyntämistä erityisesti Euroopan puolustusteollisuusohjelman (EDIP) ja SAFE-lainamekanismin osalta. Lisäksi EDA:n priorisoituihin suorituskykyalueisiin (PCA) liit-tyviä toimintoja tulisi eurooppalaisen puolustuksen teknologisen ja teollisen pohjan (European Defence Technological and Industrial Base, EDTIB) vahvistamisessa.

Eurooppalaisten suorituskykyjen kehittämiseksi sekä siten osaltaan puolustusteollisen kyvykkyyden vahvistamiseksi, tärkeäksi alustaksi nähtiin EDIP:n alaiset monikansalliset nk. lippulaivahankkeet (European Defence Projects of Common Interest, EDPCI).

FI käytti puheenvuoron, jossa korostettiin puolustusteollisen kyvykkyyden merkitystä osana koko EU:n puolustusulottuvuutta ja pelotetta, erityisesti suhteessa Venäjään. Komissaari **Kubilius** jakoi saman arvion siitä, että EU:n pitää pystyä parempaan tuotantokapasiteettiin erityisesti ilma- ja ohjuspuolustuksessa, jossa Venäjä on selvästi Eurooppaa askeleen edellä.

Eurooppalaisten markkinoiden kilpailukyvyyn merkitystä pidettiin tärkeänä osana puolustusteollista kokonaisyvykykkyttä. Sääntelyn (ml. OMNIBUS -hanke) ja puolustusteollisuusdirektiivin joustavuutta pidettiin keskeisinä elementteinä eurooppalaisen puolustusvälinemarkkinan kehittämiseksi. Lisäksi katsottiin, että erityisesti sotilaallisessa liikkuvuudessa ja dronipuolustuksen ml. CUAS-kyvykkyydet kehittämisessä EU:lla on tärkeä rooli.

Suomen edustajat

PLMI Häkkänen, Saxén, Heinikainen, Kosonen /PLM, Arvonen, Ottman, Tikkanen, Oksanen /EUE